

I Inleiding

Het Nederlandse personen- en familierecht

- Het personen- en familierecht is voornamelijk neergelegd in Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Het verschaft uiteenlopende regels aan jong en oud, van (vóór) de geboorte tot aan de dood. Zo krijgen trouwlustigen te maken met de artikelen die gaan over het huwelijk of het geregistreerd partnerschap. De regels die zien op de echtscheiding of ontbinding van het geregistreerd partnerschap (bijvoorbeeld alimentatie, regelingen met betrekking tot de kinderen, de verdeling van de huwelijksgemeenschap en de afwikkeling van de huwelijksvoorwaarden) zijn ook neergelegd in Boek 1. De beschermingsmaatregelen voor meerderjarige personen zijn neergelegd in de artikelen over curatele, onderbewindstelling en mentorschap. De artikelen over minderjarigheid, kindbescherming en gezag hebben betrekking op jongeren beneden de achttien jaar (en hun ouders). Daarnaast zijn onder meer het naamrecht, het afstammings- en adoptierecht opgenomen in Boek 1.
- Naast Boek 1 BW bevatten aanverwante nationale wetten regels met betrekking tot het personen- en familierecht. Ook de mensenrechtenverdragen, zoals het Europese Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR) en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) zijn van groot belang voor het Nederlandse personen- en familierecht.

Family life

- In art. 8 EVRM is het recht op familie- en gezinsleven vastgelegd. Dit recht is een verzamelnaam voor uiteenlopende betrekkingen tussen personen die deel uitmaken van een bepaald gezin of een bepaalde familie.
- Het Europese Hofoordeelde in het Marckx-arrest dat staten hun nationale wetgeving zo moeten inrichten dat personen die gezinsbanden met elkaar hebben een normaal gezinsleven met elkaar kunnen leiden (EHRM 13 juni 1979, NJ 1980, 462). Naar aanleiding van dit arrest heeft de Hoge Raad een aantal rechten geformuleerd, die nu in Boek 1 BW zijn opgenomen, zoals het doorlopen van gezamenlijk gezag na echtscheiding en de mogelijkheid om ook buiten het huwelijk gezamenlijk het gezag uit te oefenen. Ook het afstammingsrecht is onder invloed van de rechtspraak van het Europese Hof grotendeels herzien.

Begin van rechtsbevoegdheid

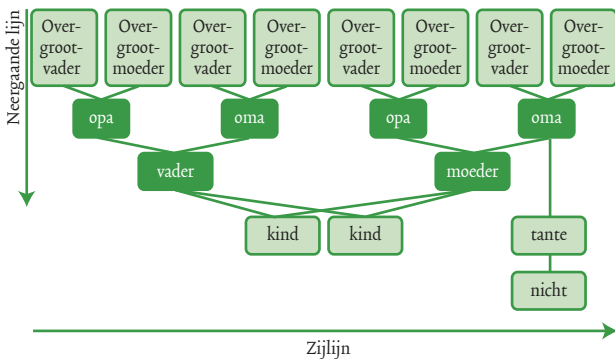
Art. 1:2 BW geeft het begin van de rechtsbevoegdheid. Dit artikel beschermt de belangen van het ongeboren kind. Het ongeboren kind wordt als geboren aangemerkt als zijn belang dit vordert. Mocht het kind dood ter wereld komen, wordt het geacht nooit te hebben bestaan. Vanaf 3 februari 2019 is het wel mogelijk om levenloos geboren kinderen in de Basisregistratie Personen (BPR) te registreren.

Verwantschap

De graad van verwantschap is voor verschillende onderdelen van het personen- en familierecht van belang. Er zijn twee soorten verwantschap (art. 1:3 BW):

- bloedverwantschap;
- aanverwantschap.

Figuur 1   **Bloedverwantschap**

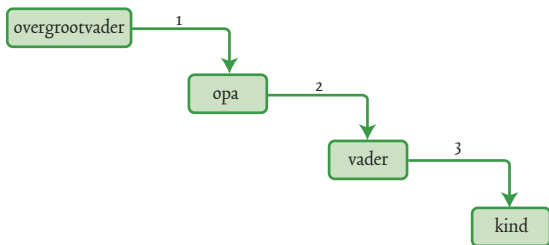

Bloedverwantschap

De graad van bloedverwantschap wordt bepaald door het getal van de geboorten. Hierbij geldt dat een erkenning, de gerechtelijke vaststelling van het ouderschap en een adoptie gelijk worden gesteld met een geboorte. Om het aantal graden in de zijlijn aan te geven, moet eerst worden opgeklommen tot de gemeenschappelijke stamvader of -moeder.

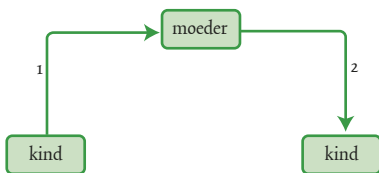
Een overgrootvader is ten opzichte van zijn kleinkind bloedverwant in de derde graad in de neergaande lijn.

Figuur 2   **Bloedverwantschap neergaande lijn**

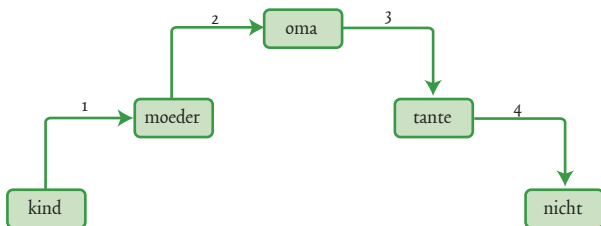
Een kind is ten opzichte van zijn broer of zus bloedverwant in de tweede graad in de zijlijn.

Figuur 3   **Bloedverwantschap neergaande lijn**

Een kind is ten opzichte van zijn neef of nicht bloedverwant in de vierde graad in de zijlijn.

Figuur 4 Bloedverwantschap zijlijn vierde graad

Aanverwantschap

Door het huwelijk of geregistreerd partnerschap ontstaat aanverwantschap tussen de bloedverwanten van de echtgenoot/geregistreerde partner. De graad van aanverwantschap is gelijk aan die van het bloedverwantschap. Door ontbinding van het huwelijk wordt de aanverwantschap niet opgeheven.

Noortje is getrouwd met Wesley. Hierdoor staat Noortje ten opzichte van de broer van Wesley in de tweede graad van aanverwantschap.